

1994

Vejledning om

Afsked og pensionering af tjenestemænd ved sygdom

VEJLEDNING OM AFSKED OG PENSIONERING AF TJENESTEMÆND VED SYGDOM

1. Indledning

Gældende regler

I Finansministeriets cirkulære af 2. juni 1994 er fastsat regler om pensionering af tjenestemænd i staten og folkekirken p.g.a. sygdom eller alder.

Med denne vejledning gives på baggrund af lovbestemmelser, cirkulærer og praksis en generel orientering om pensionering af tjenestemænd, beskrevet til brug for de medarbejdere, som administrerer spørgsmål om afsked og pensionering af tjenestemænd.

Sammenhæng mellem afskedsårsag og pensionsret

Tjenestemandspensionsordningen rummer pensionsdækning ved alder, sygdom og dødsfald og er bl.a. karakteriseret ved, at en ledelsesbesluttet, uansøgt afsked p.g.a. opgavebortfald/stillingsnedlæggelse og uegnethed kan aktualisere en livsvarig pension.

Tjenestemandens pensionskrav er forskelligt afhængigt af afskedsårsagen.

Det følger således af tjenestemandspensionsloven, at en tjenestemand, hvis **afsked** er begrundet

- * **disciplinært**, kun har krav på **opsat** pension – uanset ansættelsestid
- * **diskretionært** (f.eks. samarbejdsvanskeligheder/uegnethed), – forudsat 10 års ansættelse – har ret til en fra afskedstidspunktet løbende pension, hvis størrelse er bestemt af den optjente pensionsalder, eller
- * **i sygdom**, – forudsat 10 års ansættelse – har ret til en ordinær (straks udbetalt) pension.

Ansættelsestiden har ikke betydning, hvis pågældende har ret til pension efter § 7 (kvalificeret svagelighedspension) eller § 8 (tilskadekomstpension).

Da kompetencen til at afskedige en tjenestemand er placeret hos vedkommende minister, mens den pension, som tjenestemanden får krav på ved afsked, skal betales over fællesparagraffen på finansloven, § 36, Pensionsvæsenet, er det i tjenestemandslovens § 31, stk. 1, fastsat, at en minister – forinden en tjenestemand afskediges uansøgt – skal indhente en udtalelse fra Finansministeriet om tjenestemandens krav på pension.

Tilsvarende skal spørgsmål om tjenestemandens sygdomspension ved ansøgt afsked forelægges Finansministeriet.

I visse tilfælde kan der være "konkurrerende" afskedsårsager. I sådanne tilfælde har Finansministeriet taget stilling til, hvilken afskedsårsag – med deraf følgende pensionsret – der følger af det af styrelsen forelagte afskedsgrundlag.

Udtalelsen om helbredsbedømmelse af tjenestemænd afgives af Helbreds-nævnet eller evt. på dettes vegne af den lægekyndige konsulent, der er medlem af Helbreds-nævnet.

Fra 1. juni 1994 har Helbreds-nævnets sekretariat adresse i Finansministeriet, Statens Regnskabsdirektorat.

Det er fortsat det enkelte ministerium, der afgør, om den pågældende tjenestemand skal afskediges, men pensionsretten – og dermed begrundelsen – kan i tilfælde med "konkurrerende" afskedsårsager blive afgjort af Finansministeriet, men efter drøftelse med det pågældende ministerium.

2. Tjenestemandspension ved afsked på grund af sygdom – ordinær pension.

Grundlaget for denne pension er, at Helbredsnevnet/den lægekyndige konsulent vurderer, at den pågældende ikke længere er helbredsmæssigt egnet til at bestride sin egen – eller en anden passende stilling, som (kan) tilbydes ham.

2.1. 120-dages reglen

Spørgsmålet om tjenstemandens helbredsmæssige egnethed forudsættes vurderet efter 120 dages sygefravær i 12 på hinanden følgende måneder.

Ved optælling af de 120 dage indgår søn- og helligdage samt fridage på hverdage, der måtte være placeret inden for den pågældende sygdomsperiode.

Ved sygemelding som følge af tilskadekomst i tjenesten kan der – uanset tjenestemandens forudgående sygeperioder inden for de senest forløbne 12 måneder – hengå i alt 120 dage, inden der efter cirkulærets § 4 indhentes lægeerklæring om hans helbredstilstand.

Det følger imidlertid ikke af reglerne, at denne vurdering **først** skal foretages efter 120 dage – og ej heller, at en vurdering efter 120 dage **skal** føre til afsked, hvis vedkommende styrelse mener, at den pågældende inden for kortere tid vil være i stand til på ny at genoptage tjenesten med varighed – og dermed udfylde sin hidtidige eller anden passende stilling. I konkrete tilfælde kan styrelsen bede om Helbredsnevnets vurdering om udsigten til, at pågældende kan genoptage tjenesten med varighed.

Det er styrelsen, der afgør, **om** den pågældende tjenestemand skal afskediges – uanset om Finansministeriet, Statens Regnskabsdirektorat har fundet grundlag for at betale pension ved sygdomsafsked.

2.2. Indhentelse af lægeerklæring

Ved indhentelse af lægeerklæringen bør der følges den fremgangsmåde, at den sygemeldte tjenestemand umiddelbart efter udløbet af de 120 dage skriftligt anmodes om at rette henvendelse til sin læge.

I skrivelsen til tjenestemanden anføres, at den ønskede lægeerklæring skal indeholde de i cirkulærets § 4, stk. 2, anførte oplysninger, dvs. en udførlig beskrivelse af samtlige subjektive og objektive sygdomsfænomener mv., diagnose samt en udtalelse om udsigterne til arbejdsførhed med henblik på genoptagelse af tjenesten, samt at der foruden lægeerklæringen ønskes tilvejebragt sådanne andre lægelige akter, som den attestudstedende læge måtte være i besiddelse af vedrørende den pågældende, f.eks. foreliggende journaludskrift, speciallægeerklæring, udskrivningskort mv.

Det bør endvidere af skrivelsen til tjenestemanden fremgå, at udgiften ved fremskaffelse af lægeerklæring mv. betales af vedkommende ministerium, institution mv., jf. § 9. Det kan være hensigtsmæssigt, at der vedlægges en genpart af den foran nævnte skrivelse til tjenestemanden til brug for den attestudstedende læge.

2.3. Udsættelse af afgørelsen om pension. Genoptagelse af tjenesten med varighed.

Som det fremgår af cirkulærets § 7, kan der – hvis det af lægeerklæringen fremgår, at tjenesten kan forventes genoptaget med varighed – ske udsættelse af pensioneringsafgørelsen i et af Helbredsnetvet fastsat tidsrum.

Det er i sådanne situationer styrelsen, der afgør, **om** tjenesten er "genoptaget med varighed" på det fastsatte tidspunkt. Dette **tidspunkt** for, hvornår tjenestemanden måtte forudses at ville være rask, vil typisk være indeholdt i de lægelige udtalelser i sagen.

For at genoptage tjenesten med varighed skal den pågældende reelt kunne arbejde på fuld kraft og uden større sygefravær end gennemsnitligt – og fuldt leve op til styrelsens krav for bestridelse af den pågældende stilling, medmindre styrelsen af personalepolitiske grunde ønsker at give pågældende en chance for at starte gradvist op efter sin sygdom.

2.4. Forslag om omplacering

Forslag om omplacering af en tjenestemand kan indgå i en udtalelse om tjenestemandens ret til pension i tilfælde af afsked, idet Finansministeriet som pensionsmyndighed kan have interesse i, at en tjenestemand søges placeret i et job, hvor en evt. helbredsmangel ikke er til hinder for jobbet varetagelse.

På den anden side kan Finansministeriet – med ønsket om en effektiv offentlig sektor – ikke forudsætte, at en styrelse skal afholde lønudgiften, hvis pågældende tjenestemand ikke kan levere den forudsatte arbejdsindsats i sin egen eller anden passende stilling.

2.5. Videregivelse af helbredsmæssige oplysninger

Hvis styrelsen – til brug for afgørelsen om afsked – mener at have behov for at få indsigt i indholdet af de for pensioneringsvurderingen foreliggende lægeerklæringer, kan det kun ske med tjenestemandens samtykke, jf. § 32, stk. 2 i tjenestemandspensionsloven.

Hvis styrelsen anmoder Finansministeriet, Statens Regnskabsdirektorat, om sådan videregivelse af helbredsmæssige oplysninger, vil det lægelige materiale i givet fald blive fremsendt til styrelsen via den pågældende tjenestemand eller tjenestemandspensionist.

2.6. Procedure ved afsked

Ved uansøgt afsked skal høringsreglerne i tjenestemandslovens § 31, stk. 1, være overholdt, jf. cirkulærets § 8.

Hvis tjenestemanden søger sig afskediget p.g.a. sygdom, er proceduren beskrevet i cirkulærets §§ 10–12.

Såvel ved ansøgt som uansøgt afsked skal tjenestemanden orienteres om muligheden og betingelserne for at få kvalificeret svagelighedspension efter tjenestemandspensionsloven § 7. Det kan mest hensigtsmæssigt ske ved at give tjenestemanden det bilag om orientering af tjenestemanden, som medsendes de konkrete pensionsudtalelser fra Finansministeriet, Statens Regnskabsdirektorat.

3. Kvalificeret svagelighedspension, jf. tjenestemandspensionsloven § 7

De formelle regler om tillægelse af kvalificeret svagelighedspension er ændret med virkning fra 1. januar 1994, dvs med virkning for de tjenestemænd, der fratræder på grund af sygdom efter 1. januar 1994.

Det er herefter en udtrykkelig betingelse for at få kvalificeret svagelighedspension (§ 7-pension), **at** den pågældende er blevet tilkendt en mellemste eller højeste social førtidspension, fordi erhvervsevnen er nedsat til en tredjedel eller derunder, **at** han er afskediget af denne årsag, og **at** han er under 60 år.

Vurderingen af erhvervsevnetabet er således direkte koblet på den vurdering, som Revaliderings- og Pensionsnævnet foretager, hvorfor der normalt ikke vil være behov for, at sagen forelægges Helbreds-nævnet, jf. dog tjenestemandspensionslovens § 7, stk. 2, som er omtalt nedenfor.

Derfor kan de pensionsberegningende myndigheder fremover tillægge kvalificeret svagelighedspension (§ 7-pension), når følgende betingelser er opfyldt:

- * mellemste eller højeste social førtidspension er tilkendt med virkning fra afskedstidspunktet eller tidligere
- * tjenestemanden er afskediget p.g.a. erhvervsevnetabet
- * tjenestemanden er under 60 år på afskedstidspunktet
- * afskedigelsen p.g.a. sygdom sker efter 10 års ansættelse – eller det ved første forelæggelse for Helbredsnevnet er konstateret, at afskedigelsen ikke er forårsaget af en lidelse, som var konstateret ved ansættelsen, jf. Finansministeriets cirkulære af 7/2 1992 om helbredsbedømmelse af tjenestemænd m.fl. og
- * tjenestemanden ikke samtidig er berettiget til en tilskadekomstpension (§ 8-pension)

Når den pensionsberegningende myndighed har konstateret, at de nævnte betingelser for tillæggelse af kvalificeret svagelighedspension er opfyldt, kan pensionen omregnes til en § 7-pension, og der gives meddelelse herom til den pensionerede tjenestemand, til Statens Regnskabsdirektorat og til den tidligere ansættelsesmyndighed.

Såfremt afskedigelsen er forårsaget af en tilskadekomst i tjenesten, og der er mulighed for, at den pågældende tilkendes en erhvervsevnetabserstatning fra Arbejdsskadestyrelsen, skal der tages forbehold for, at § 7-pensionen omregnes til en § 8-pension

Tilfælde, hvor det er aktuelt at gøre et pensionsforbehold gældende, forelægges for Helbredsnevnet.

Hvor der over for den pensionsberegningende myndighed er rejst spørgsmål om tillæggelse af kvalificeret svagelighedspension fra et tidspunkt, der

ligger efter afskedstidspunktet, jf. tjenestemandspensionsloven § 7, stk. 2, skal sagen forelægges for Helbredsnevnet med kendelsen fra Revaliderings- og Pensionsnevnet samt de foreliggende lægelige oplysninger.

Til de pensionsberegrende myndigheder vedlægges særskilt standardkoncept til svar til pensionisterne ved tillægelse af kvalificeret svagelighedspension.

Som en overgangsordning gælder det, at sager om kvalificeret svagelighedspension for tjenestemænd, der er afskediget på grund af sygdom før 1. januar 1994, og som tilkendes mellemste eller højeste social førtidspension efter denne dato, skal det forelægges for Helbredsnevnet til bedømmelse af, om pågældende kan få tillagt § 7-pension.

Tilsvarende gælder for tjenestemænd, afskediget på grund af sygdom før 1. januar 1994, hvis pågældende kunne være tilkendt mellemste/højeste social førtidspension.

4. Tilskadekomstpension jf. tjenestemandspensionsloven § 8

Betingelsen for at opnå tilskadekomstpension er, at tjenestemanden

- * er afskediget p.g.a. utjenstedygtighed forårsaget af tilskadekomst i tjenesten
- * har fået tillagt **erhvervsevnetabserstatning** i henhold til arbejdsskadeforsikringsloven.

Pensionen kan først ændres til en tilskadekomstpension, når der foreligger en kendelse fra Arbejdsskadestyrelsen, og kun, når der er årsagssammenhæng mellem den lidelse, der har været grundlag for afskedigelsen og den arbejdsskade, som begrundet kravet om erhvervsevnetabserstatning fra Arbejdsskadestyrelsen. Efter lov om forsikring mod følger af arbejdsskade forudsætter dette et erhvervsevnetab på 15 pct.

Efter § 39 i samme lov foretager Arbejdsskadestyrelsen en nedsættelse af erhvervsevnetabserstatningen, svarende til 2/3 af den forhøjelse af pensionen, som følger af tjenestemandspensionsloven § 8. Det vil sige 2/3

af forskellen mellem tjenestemandens optjente pension og pension efter 37 års pensionsalder.

Tillæggelse af mén-erstatning efter arbejdsskadeforsikringsloven har ingen betydning for tjenestemandspensionsretten – uanset om afskedigelsen måtte være begrundet i en tilskadekomst.

5. Hyppigt sygefravær, som ikke kan begrunde sygdoms- pensionering

En styrelse, der vurderer, at en tjenestemand ikke er egnet til at varetage sin stilling, fordi han gennem længere tid ofte er sygemeldt – kan indhente en udtalelse fra Finansministeriet, Statens Regnskabsdirektorat, om tjenestemandens krav på pension, jf. cirkulærets § 6 samt § 1, stk. 4, i Finansministeriets cirkulære af 19. marts 1992.

Finansministeriets vejledning om sygefravær, udsendt i august 1991, beskriver i øvrigt i kap. 2, hvordan sygefraværet kan nedbringes. Hertil kommer muligheden for, at institutionernes samarbejdsudvalg drøfter retningslinier for nedbringelse af sygefravær.

Det vil være naturligt, at en ansats hyppige sygefravær drøftes med den pågældende og dennes organisation.

Hyppigt og/eller langvarigt fravær, der er begrundet i sygdom og lægeligt dokumenteret, er ikke ensbetydende med, at den pågældendes erhvervsevne er nedsat i en sådan grad, at Helbreds-nævnet i alle tilfælde finder grundlag for, at den pågældende kan pensioneres på grund af sygdom.

I nogle tilfælde vil sådanne sager ende med, at der findes grundlag for pensionering på grund af sygdom.

I andre tilfælde kan pågældendes helbredsforhold ikke begrunde pensionering.

Hvis styrelsen i sådanne tilfælde finder, at tjenestemanden ikke længere er egnet til sin stilling eller anden passende stilling, og hvis styrelsen har haft

forudgående samtaler med den pågældende om fraværet og dets konsekvenser og derefter mener, at pågældende bør afskediges, vil sådan afsked være en diskretionær afsked begrundet i uegnethed.

Proceduren i sådanne sager vil herefter være den, at spørgsmålet om pension ved afsked p.g.a. uegnethed for Finansministeriet (departementet) jf. tjenestemandslovens § 31, stk. 2, og at styrelsen giver såvel tjenestemanden som vedkommende centralorganisation lejlighed til at udtale sig om den påtænkte afsked, jf. tjenestemandslovens § 31, stk. 1 og forvaltningslovens § 19.

I den forbindelse skal det nævnes, at tjenestemandsorganisationerne vil lægge vægt på, at sagen er drøftet med vedkommende organisation, inden der tages skridt til en egentlig afskedssag.

Med forelæggelsen for Finansministeriet vedlægger styrelsen en udførlig beskrivelse af, hvori den pågældendes uegnethed til bestridelsen af jobbet består, herunder f.eks. en beskrivelse af de driftsmæssige problemer, som måtte være resultatet af tjenestemandens hyppige sygefravær samt udtalelser fra tjenestemanden og centralorganisationen.

Blanket kan fås på diskette

Blanket til brug for evt. pensionering af tjenestemænd m.v. på grund af sygdom

Finansministeriet
Statens Regnskabsdirektorat
Postboks 2194
Borgergade 18
1017 København K

Journalnr (udfyldes af ansættelsesmyndigheden)

Indsendelsesdato

Journalnr. Udfyldes af Statens Regnskabsdirektorat

Bilag

Tjenestemanden

Fulde navn	cpr.nr.
Stilling	
Privat adresse	
Postnummer/By	

Ansættelsesmyndighed

Myndighedens navn	Telefonnr.
Adresse	
Postnummer/By	Ansættelsesmyndighedens kontaktperson

Pensionsoplysninger

Første tjenestemandsansættelse	Dato	Pensionsalder	pr.dato	År	mdr	dage
--------------------------------	------	---------------	---------	----	-----	------

Andre forhold

sæt x

Har tjenestemanden søgt social førtidspension?	☐ ja	☐ nej
Er der ved ansættelsen taget forbehold for pension efter TPL § 7 ?	☐ ja	☐ nej
Tjenestemanden har været sygemeldt siden	Dato	
Har tjenestemanden ansøgt om sin afsked?	☐ ja	☐ nej
Sygedagsliste samt udførlig lægeerklæring i lukket kuvert vedlægges		

Tilskadekomst

Er sygdommen forårsaget af tilskadekomst i tjenesten?	☐ ja	☐ nej
Kopi af anmeldelse til Arbejdsskadestyrelsen samt evt. afgørelse vedlægges. Anmeldelser/afgørelser fra evt., tidligere tilskadekomster i tjenesten vedlægges.		

Medsendte bilag

☐	Udskrift fra pensionsalderregister
☐	Sygedagsliste
☐	Lægeerklæring
☐	Tilskadekomstbilag

Indsendt af:

Ansættelsesmyndighedens navn og underskrift

Nr. 68/94	Vejledning af 2. juni 1994
j.nr. 93-6210-9	
Henvendelse om denne vejledning rettes til Finansministeriet, Kontor: F5	
Adresse: Christiansborg Slotsplads 1 Telefon 33 92 33 33 DK-1218 København K Telefax 33 15 01 27	

f:\fo\amv\cirk-mv\vejlsgd